Ulvilan viralliseen sähköpostiin saapunut viesti.

Vastaanotettu: 26.10.2026

Lähettäjä: Kari Keitaanniemi

Otsikko: Kaasmarkun koulu on säilytettävä

Ulvilan kaupungin omaehtoista kehittämistä Kaasmarkun kylän osalta 1990-2026

1990-luvun alussa Ulvilan kunnassa aloitettiin Vapaa-aika suunnitelma, jonka vetäjänä toimi Jyväskylän Yliopistosta Kimmo J. Lipponen. Ulvilan kylistä kerättiin toimintaryhmiä, joiden tehtävänä oli koota tarkka listaus kylän vahvuuksista, tavoitteista, haaveista – kartoittaa oman kylänsä tarpeita. Kaasmarkussa intouduttiin suunnittelemaan varsin perusteellisesti kylän kehittämistarpeita. Vapaa-aikasuunnitelman toteuttaminen jäi kuitenkin haaveeksi, sillä 90-luvun lama jäädytti kaupungin raha-hanat.

Kaasmarkussa ei kuitenkaan lamaannuttu. Kaasmarkun kyläyhdistys ry otti yhteyttä Leena Alaverroseen Ulvilan kunnan kaavoitusosastolta. Leena kyseli tarkkaan, mitä alueilta toivotaan, ja sen pohjalta hän suunnitteli Fatiporin leikkipuiston ja Kirkkosillan uimarannan alueiden asemapiirrokset. Leikkipuisto toteutettiin talkoilla ja kyläläisten lahjoituksilla (huvimaja, keinut, hiekkalaatikko, leikkimökki, jalkapallomaalit). Uimaranta oli yksityisessä omistuksessa, ja kunta vuokrasi sitä aina vuoden kerrallaan. Kaupungin omistukseen alue saatiin maanvaihdon kautta. Alueella ei kuitenkaan vielä ollut mitään rakennettua.

Kunta rahoitti meille uuden monitoimikaukalon Kaasmarkun koulun yhteyteen sillä ehdolla, että projekti toteutetaan talkoilla omaehtoisesti. Vanha puukaukalo purettiin pois ja poltettiin Kaasmarkun WPK:n kanssa. Salaojitukset ja maanrakennusainekset saatiin kylän yrittäjiltä. Kyseinen kaukalo on edelleen ympärivuotisessa käytössä.

Vapaa-aikasuunnitelma "lässähti" siis rahan puutteeseen. Kaasmarkku lähti innolla mukaan uuteen mahdollisuuteen: kansallinen Pomo-rahoituskausi käynnistyi, kun Karhuseutu ry perustettiin organisoimaan ja jakamaan kansallista EU-rahaa. Pääsimme vihdoin toteuttamaan kylän kehittämissuunnitelmia Kylänraitti-hankkeella. Tärkein oli Kaasmarkun keskisen myllyn restauroinnin loppuunsaattaminen. Kunnostimme myös historiallisen Kirkkosillan kiviliitossillan, jonka kaupunki ja tielaitos olisivat halunneet purkaa. Näimme sillan arvokkaana kulttuuriperintönä. Sillalta poistettiin lähes metri sekalaista maa-ainesta ja modernit turvakaiteet. Palautimme sillan 1930-luvulta säilyneen valokuvan mukaiseen asuun. Poistetuista kaiteista rakensimme uimarannalle laiturin, joka on edelleen aktiivisessa käytössä. Lisäksi rakensimme grillikatoksen, pukukopit, kuivakäymälän, beach-volley –kentän ja matonpesupaikan. Kylän alueiden maisemanhoito aloitettiin rakentamalla kolme lammaslaidunta. Edelleen kaupungin omistamaa Kirkkosillan ketoa hoidetaan laiduntamalla lampaita. Kaasmarkun keskisen myllyn yhteyteen toteutettiin luontopolku pitkospuineen, siltoineen ja opastauluineen. Luontoselvityksen teki Terhi Rajala. Kaasmarkun WPK:n juhlatalon kunnostushankkeessa purettiin vanha keittiö, näyttämö lämpiöineen, kaivettiin humuspitoinen maa-aines talon alta ja rakennettiin ajanmukainen suurtalouskeittiö ja näyttämötilat. Kylän eri yhdistykset ovat olleet näitä toteuttamassa.

90-luvulla piti alakouluissa jälleen uudistaa opetussuunnitelmat. Kaasmarkun, Paluksen ja Leineperin koulujen 3 opettajaa loivat yhdessä erityisesti kyläkouluihin suunnatun

luontopainotteisen ja toiminnallisen Jessika-opetussuunnitelman. Opetussuunnitelma hankkeistettiin, ja siitä tulikin Karhuseutu ry:n kärkihanke, jota kävimme esittelemässä valtakunnallisilla opettajapäivillä, kyläpäivillä ja messuilla (mm. Helsingissä, Oulussa, Jyväskylässä, Pieksämäellä, Säkylässä…). Ulvilassa ei osattu kehittämäämme opetussuunnitelmaa ja sen toteuttamista erityisemmin arvostaa eikä hyödyntää. Kaasmarkun koulun henkilökunta oli edelläkävijänä kehittämässä "Pientenlastenkoulua", ja siihen käytiinkin tutustumassa mm. Kokkolasta saakka.

Olemme aktiivisesti tehneet asukashankintaa mm. osallistumalla Avoin kylä –tapahtumiin, markkinoimalla kyläämme Satakunnan Kansan tuolloin liitteenä olleessa Kyläaviisissa ja kierrättämällä kylästä kiinnostuneita myytävillä tonttipaikoilla ja kylän virkistyspaikoilla.

Siirryttiin 2000-luvulle, jolloin Ulvilasta tuli kaupunki.

Alkoi Leader-rahoituskausi. Kaasmarkun Vanhemmat ry aloitti Kyyhkylapset -hankkeen v.2001, ja saimme koululaisillemme oman ILTIKSEN. Kaupunki ei sitä olisi vielä tuolloin tänne järjestänyt! Karhukotohanke mahdollisti kyläesitteiden, kyläkorttien ja kylämarkkinoinnin toteuttamisen.

Kylänraitti + -hankkeessa toteutettiin perinnerakentamisen koulutus ja toteutus yhdessä Ulvilan kansalaisopiston, Satakunnan museon/kulttuuritalo Toivon ja Tyrvään käsi- ja taideteollisen oppilaitoksen kanssa. Hankimme materiaalit ja toteutimme kurssilaisten kanssa yhdessä pinta-aidan Kaasmarkun keskiselle myllylle, Koiviston kiviaidan korjauksen, WPK:n palomuseon pärekaton uusimisen, punamultamaalin keiton ja museon maalauksen. Vajonnut museo tunkattiin ylös, vahvistettiin runkorakenteita ja kunnostettiin kattorakenteet. Hankkeella uusittiin kylälle 11 ilmoitustaulua, laadittiin ja painatettiin kyläsuunnitelma tuleviksi vuosiksi ja laadittiin Kaasmarkulle omat www-sivut.

Kirkkosillan uimarannan kesäkioski vesivessoineen toteutettiin Ulvilan kaupungin maksamilla rakennustarvikkeilla opiskelijatyönä, siten että, valvonta ja muu apu tehtiin talkootyönä.

Lasten kylät ajassa ja maailmassa –hankkeessa laadittiin paikallishistoriakirja kaikista Ulvilan kylistä kyläasiamies Eija Kanniston kokoaman asiantuntijaryhmän laatimana. Kirjaa ei kaupunki kuitenkaan koskaan painattanut. Samaisessa hankkeessa suunniteltiin ja toteutettiin Penninkien perässä -historialautapeli Ulvilan kylistä. Peli sai suuren suosion koulujen paikallishistorian opetuksessa. Lasten tekniikkapajoissa opetettiin perinnetöitä esim. rysän rakentaminen nokkoskuidusta (Turkka Aaltonen).

Kylä-Ulvilan kylät ry:n –hankkeen yhteydessä olemme osallistuneet asukashankintaan etsimällä uusia rakennuspaikkoja, tekemällä esitteitä ja markkinointimateriaalia ja osallistumalla Muuta kylään -päiviin.

Nuorisotila Kalle –hankkeessa v.2007 kunnostettiin tyhjäksi jääneeseen Kaasmarkun WPK:n paloasemaan viihtyisä kokoontumistila nuorisolle ja kyläläisille. Myöhemmin varustustasoa on parannettu Karhuseudun Otson pienet investoinnit 2019 –teemahankkeella. Tilan käyttöaste on korkea.

Polkureitti-hankeessa v.2009 toteutettiin patikka-/pyöräreitti Kaasmarkusta Salomonkalliolle. Reitin puolivälissä on tulentekopaikka, laavu ja esteetön kuivakäymälä.

Kesällä 2014 uusittiin Fatiporin leikkipuiston varusteet jälleen hankerahalla Karhuseudun vapaa-aikaan vauhtia teemahankeella. Rakensimme määräysten mukaisen leikkitelinealueen

suojaetäisyyksineen ja turvahiekkoineen. Kaupunki maksoi hiekat. Talkoilla rakensimme agilitytelineet keppihevosille ja hirsirakenteisen säilytysvajan, jonka Ulvilan 4H yhdistys lahjoitti. Ostimme ja pystytimme liukumäen ja keinut ja ostimme uudet jalkapallomaalit. Keskiselle myllylle rakennettiin painekyllästetyt pöytä- ja penkkiryhmät. Karhuseutu kunnostaa 2021 –teemahankkeella Fatiporinpuistoon rakennettiin myöhemmin epävirallinen agility-kenttä tarvikkeineen.

Kesällä 2016 toteutimme Elämyksiä jokilehdossa –hankkeen. Veistimme ja pystytimme Kyläkolon laavun Keskisen myllyn luontopolulle. Samassa yhteydessä hankittiin kolme koskikajakkia, liivit ja kypärät. Hankittiin niille lukollinen säilytyslaatikko ja rakennettiin kajakeille säilytyskatos nuorisotila Kallen yhteyteen.

Kesällä 2019, jälleen hankerahalla, uusittiin pitkospuut, sillat ja portaat Kaasmarkun keskisen myllyn luontopolulle. Samassa hankkeessa rakennettiin myllylle esiintymislava ja polttopuille hirsinen puuliiteri.

Viime kesänä, 2025, Kaasmarkun kyläyhdistys ry uusi Keskisen myllyn kattorakenteet ja osan pitkospuista hankerahoituksella. Myös pärekatto uusittiin. Päreiden ostoon saatiin kaupungilta avustusta. Kaasmarkun Vanhemmat ry toteutti lähes 70 000 euron investointihankkeen Kaasmarkku kuntoon –lähiliikuntapaikan Kaasmarkun koulun kentälle. Paikalle rakennettiin monipuolinen ja esteetön lähiliikuntapaikka: uusi monitoimiareena, kuntoportaat ja kuntolaite. Pituushyppypaikka ja kuularinki uusittiin, jalkapallomaalit maalattiin ja verkot vaihdettiin, pussipysäkin katos ja pihapiirin huvimaja kunnostettiin, parkkipaikkaa laajennettiin. Lisäksi rakennettiin pukeutumiskatos monitoimikaukalon viereen. Kaasmarkun Vanhemmat ry teki Ulvilan kaupungin kanssa viiden vuoden hallintasopimuksen, joka turvaa alueen yleisen käyttöoikeuden kesään 2030 saakka.

Mainittakoon vielä, että vanhempien aktiivisuuden ansiosta saimme tyhjäksi jääneelle Kaasmarkun Rukoushuoneelle ryhmäperhepäivähoitopaikan. Sielläkin olivat vanhemmat talkoilemassa remonttia. Tila laitettiin myöhemmin käyttökieltoon, uusi paikka onneksi löytyi Mäkisen kuljetusliikkeen tiloista. Omistaja kunnosti tilat kaupungin toivomusten mukaisiksi ja nyt meillä on päiväkoti.

Kaikkea ei varmasti ole tullut mainittua, mutta näistäkin esimerkeistä huomaa, että Kaasmarkku on TALKOILLA YHDESSÄ TEHTY! Olemassa olevia ulkoilureittejä hoidetaan jatkuvasti talkoovoimin. Myös yleisistä nurmialueista on huolehdittu kesään 2024 asti työllistämällä nuoria Ulvilan 4H:n toimesta. Mikäli kylään halutaan lisää asukkaita, pitää Fatipori II kaava ja infra saada äkkiä myyntikuntoon, jotta voimme itse sitä markkinoida (roikkunut kohta 15 v.)

Koulukeskustelussa kaikki tuntuu painottuvan rahaan ja kuluihin. Kun luit nämä edellä mainitut kyläläisten omaehtoiset kehittämistoimet kylässämme, huomaat, että näiden rahallinen ja yhteiskunnallinen arvo on suurempi, kuin koulun remontoitiin tarvittava raha. Ulvilassa on rahaa laitettu jo Harjunpään, Koskin ja Leineperin kyliin (Leineperin ruukkialueeseen). Nyt on Kaasmarkun vuoro.

Me todellakin ansaitsemme oman koulun!

Kaasmarkun kyläyhdistys ry

Kari Keitaanniemi, pj.

Ulvilan viralliseen sähköpostiin saapunut viesti.

Vastaanotettu: 26.10.2026

Lähettäjä: Kaasmarkun Vanhemmat ry

Otsikko: Kannanotto Kaasmarkun koulun lakkauttamisselvitykseen

Ulvilan kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle sekä palveluverkkoselvityksen valmistelijoille

Viitaten vireillä olevaan Kaasmarkun koulun lakkauttamisselvitykseen ja käynnissä olevaan kuntalaisten kuulemiseen, Kaasmarkun Vanhemmat ry esittää painokkaana kantanaan, että Kaasmarkun koulu tulee säilyttää.

Koulun tulevaisuudesta päätettäessä on pelkkien lyhytnäköisten säästölaskelmien sijaan otettava huomioon ratkaisun todelliset taloudelliset, juridiset ja yhteiskunnalliset kokonaisvaikutukset. Pyydämme päättäjiä huomioimaan seuraavat keskeiset tosiasiat päätöksenteon pohjana:

- **Kaasmarkun koulurakennukset on suojeltu asemakaavassa Sr-1-suojelumerkinnällä.** Rakennukset ovat kulttuurihistoriallisesti ja rakennustaiteellisesti arvokkaita, eikä niitä saa suojelumerkinnän vuoksi purkaa tai muuttaa tavalla, joka heikentää niiden suojeluarvoja. Olennaista on ymmärtää, että suojelu ei pääty koulutoiminnan päättyessä: kaupungin on edelleen huolehdittava suojelluista rakennuksista ja niiden kunnosta. Tyhjilleen jäävä suojeltu rakennus ei siten muutu kaupungille kuluttomaksi, vaan sen lämmityksestä, perushuollosta, valvonnasta ja tarvittavista korjauksista on huolehdittava myös ilman koulutoimintaa. Siksi lakkauttamispäätöksen yhteydessä on perusteltua tarkastella avoimesti myös sitä, mitä säästöjä tosiasiassa syntyy, kun suojellusta rakennuskannasta on joka tapauksessa pidettävä huolta.

- **Kaasmarkun koulun pihapiiriin valmistui vuonna 2025 lähes 70 000 euron lähiliikuntapaikkahanke**, jonka Kaasmarkun Vanhemmat ry toteutti. Pihalle rakennettiin muun muassa monitoimiareena, kuntoportaat, kuntoiluvälineitä ja katos, ja alueesta tehtiin koko kylän maksuton lähiliikuntapaikka. Ulvilan kaupunki solmi hankkeen yhteydessä Kaasmarkun Vanhemmat ry kanssa **viiden vuoden hallintasopimuksen**, joka turvaa alueen yleisen käyttöoikeuden kesään 2030 saakka. Koulun mahdollisen lakkauttamisen yhteydessä on siksi otettava huomioon myös se, miten hallintasopimus vaikuttaa kaupungin mahdollisuuksiin luovuttaa tai myydä aluetta ennen sopimuskauden päättymistä kesällä 2030.

- **Kaasmarkku on konkreettinen esimerkki siitä aktiivisesta ja elinvoimaisesta kyläalueesta, jonka Ulvilan kaupunkistrategia tunnistaa kaupungin vahvuudeksi ja kasvupotentiaaliksi** *(Ulvilan kaupunkistrategia 2030: Iloa, älyä ja yhteiseloa – etunojassa Ulvilassa)*. Kaasmarkussa kyläläiset ovat itse aktiivisesti kehittäneet aluetta, hakeneet ulkopuolista rahoitusta, ylläpitäneet kylän rakenteita ja investoineet lasten,

nuorten ja kaikkien asukkaiden hyvinvointiin. Strategiassa Ulvila tavoittelee 13 000 asukkaan kaupunkia, viihtyisiä ja houkuttelevia asuinalueita sekä aktiivisia ja liikkuvia kuntalaisia, ja strategiassa korostetaan myös tiedolla johtamista päätöksenteon perustana. Siksi myös koulun mahdollisen lakkauttamisen vaikutuksia Kaasmarkun väestökehitykseen, asuinalueen houkuttelevuuteen ja kylän aktiivisuuden edellytyksiin olisi perusteltua tarkastella osana kokonaisvaikutusten arviointia. Tutkimuksessa on havaittu, että alakoulun lakkauttamisen jälkeen väestötappiot lakkautettujen alakoulujen lähialueilla kiihtyvät maaseudulla keskimäärin 24 prosenttia vuosittain verrattuna lakkauttamista edeltäneeseen kehitykseen *(Olli Lehtonen, Itä-Suomen yliopisto, Maaseutupolitiikka)*. Ulvilan tulisi tunnistaa kylien potentiaali ja ottaa aiemmista kyläkoulujen lakkautuksista opiksi, jotta samoja virheitä ei toisteta Kaasmarkun kohdalla *(Koulujen lakkautusaalto on Suomen suurin dokumentoitu virhearvio kuntapolitiikassa, Karvin tutkimus*).

- **Koulusta riippumattomat oppilaskohtaiset kustannukset eivät katoa koulua lakkauttamalla.** Oppimateriaalit, kouluruokailu, oppimisvälineet ja oppilaan tarvitsema tuki ovat pääosin oppilaskohtaisia kustannuksia riippumatta siitä, missä koulussa opetus järjestetään. Kaasmarkussa toteutetaan uuden oppimisen tuen mukaisesti inklusiivista lähikouluperiaatetta, jossa oppilaan tarvitsema tuki pyritään järjestämään hänen omassa koulussaan. Myös koulunkäynninohjaajat ovat osa tätä kokonaisuutta, eivät koulurakennuksesta riippuva kustannus. Jos oppilaalla on henkilökohtaista tukea koskeva päätös, päätös ei ole sidottu koulurakennukseen, vaan tuki seuraa oppilasta tämän siirtyessä toiseen kouluun.

Kaasmarkun oppilaskohtainen kustannus voi näyttää korkealta, koska siihen sisältyy myös koulurakennuksen kustannuksia. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että sama summa syntyisi säästönä koulun lakkauttamisesta. Koska koulurakennukset ovat suojeltuja ja tontti hallintasopimuksella sidottu kesään 2030, rakennuksiin ja alueeseen liittyvät kustannukset eivät lakkaa lakkauttamispäätöksellä. Sen sijaan lakkauttamisesta syntyy uusia kustannuksia, kuten koulukuljetuksia, joiden on Ulvilan kaupungin oman arvion mukaan arvioitu lisääntyvän noin 20 000 eurolla vuodessa. *(Ulvilan kaupungin talousohjelma 2026–2029, valtuusto 8.6.2026)*.

- **Koulupolun hajautuminen voi murentaa Kaasmarkun yhteisöllisyyttä.** Kaasmarkun kaltaisessa kyläyhteisössä koulu ei ole vain opetuksen järjestämispaikka, vaan myös lasten arjen sosiaalisten verkostojen ja kylän yhteisöllisyyden kannalta merkittävä paikka.

Tämä näkökulma on syytä suhteuttaa myös Ulvilan kaupungin omiin tavoitteisiin. Valtuustoaloitteessa ”Lapsiystävällinen Ulvila kaupungin markkinoinnin kärkenä” lapsiystävällisyys, lapsiperheiden palvelut ja paikallinen yhteisöllisyys nostetaan osaksi kaupungin tavoitetta ja viestintää. Aloite on allekirjoitettu vuonna 2025.

Olisi kohtuutonta, jos Kaasmarkun koulun lakkauttamisen seurauksena kylän lapset vielä hajautettaisiin useisiin eri kouluihin. Jos koulu lakkautetaan, kaasmarkkulaisten lasten tulisi voida jatkaa koulunkäyntiään yhdessä samassa koulussa.

- **Myös oppilasmäärän kehitystä on syytä tarkastella suhteessa kaupungin muihin kouluihin.** Ulvilan kaupungin vuoden 2023 palveluverkkosuunnitelmassa Kaasmarkun

oppilasmäärän ennustettiin vähenevän vuoteen 2030 mennessä noin 27 %, kun Harjunpään ennuste oli noin 35 % ja Koskin peräti 48 %; Vanhankylän ennuste oli lähes sama, noin 27 %, ja Friitalankin noin 30 %. Kaasmarkun koulu on kooltaan pieni, mutta kaupungin omien ennusteiden perusteella oppilasmäärän suhteellinen väheneminen ei ole poikkeuksellisen suurta verrattuna muihin kouluihin. Siksi koulun kokoa ja oppilasmäärää on perusteltua tarkastella yhdessä oppilasmäärän kehityksen kanssa – ei ainoastaan nykyisen oppilasmäärän perusteella. Onko pienen kylän kannalta reilua vastata väestönkehitykseen lakkauttamalla juuri se palvelu, joka osaltaan tekee alueesta lapsiperheille houkuttelevan ja tukee kylän elinvoimaa?

Kun kaupunki samaan aikaan investoi Pirunkynnen alueen kehittämiseen ja tavoittelee sinne uutta kasvua, olisi perusteltua tarkastella myös maantieteellisesti lähimpänä sijaitsevaa Kaasmarkun koulua osana alueen tulevaa vetovoimaa ja kasvun edellytyksiä.

Kaasmarkun koulun tulevaisuudessa on lopulta kyse paljon muustakin kuin yhdestä koulurakennuksesta. Päätös vaikuttaa lasten koulupolkuun, perheiden arkeen, kylän yhteisöllisyyteen, kaupungin talouteen ja koko Kaasmarkun elinvoimaan.

Ulvilalla olisi nyt mahdollisuus tehdä toisin kuin moni kunta ennen sitä: nähdä kyläkoulu elinvoimainvestointina eikä pelkkänä kulueränä ja tehdä Kaasmarkun kohdalla päätös, joka perustuu kokonaisvaikutusten huolelliseen arviointiin.

Kaasmarkussa 26.10.2026

Kunnioittaen,

Kaasmarkun Vanhemmat ry